

Sygn. akt I USK 132/21

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania T. Ś.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o datę wypłaty emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 marca 2021 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 10 grudnia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury T. Ś. od 1 października 2018 r., to jest od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona zakwestionowała datę podjęcia wypłaty emerytury, domagając się podjęcia wypłaty świadczenia od 1 września 2018 r. podnosząc, iż w dniu 27 września 2018 r. dotychczasowy pracodawcy przesłał do organu rentowego jej świadectwo pracy celem uruchomienia wypłaty emerytury.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż powołany art. 116 ust. 1 ustawy emerytalnej wprowadza ogólną zasadę prawa emerytalno-rentowego - wypłacania świadczeń na wniosek zainteresowanych od dnia spełnienia ustawowych warunków, lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub złożono wszystkie wymagane dokumenty. Reguła powyższa wyklucza więc możliwość wstecznego

wypłacania świadczeń, to jest za okres po nabyciu prawa, a przed złożeniem wniosku/wymaganego dokumentu - poza wypadkiem przewidzianym przez ustawę. Obowiązuje bowiem generalna zasada wszczynania postępowania emerytalno-rentowego na wniosek ubezpieczonego. Bez złożenia wymaganego wniosku o ustalenie, to jest potwierdzenie przesłanek nabycia prawa do emerytury nie zostanie ono urzeczywistnione jako świadczenie przysługujące w określonej wysokości od konkretnie oznaczonego miesiąca. Sąd Okręgowy stwierdził także, iż wypłata świadczenia emerytalnego przyznanego ubezpieczonej na podstawie decyzji z dnia 26 lipca 2018 r. została zawieszona, albowiem kontynuowała ona zatrudnienie. Z kolei pismo jej byłego pracodawcy z dnia 27 września 2018 r. doręczone organowi rentowemu w dniu 1 października 2018 r. wraz ze świadectwem pracy nie mogło wywołać skutku w postaci podjęcia wypłaty zawieszonego świadczenia, gdyż nie zostało ono złożone przez ubezpieczoną, czy też jej pełnomocnika, a więc przez osoby do tego uprawnione. Sąd zaznaczył przy tym, iż w decyzji z dnia 26 lipca 2018 r. odwołująca została precyzyjnie pouczone o tym, że warunkiem wypłaty zawieszonych emerytur jest złożenie wniosku o podjęcie wypłaty emerytury i przedłożenie świadectwa pracy lub zaświadczenia potwierdzającego rozwiązanie stosunku pracy.

Sąd Apelacyjny wskazał, że nie budzi jakichkolwiek wątpliwości, iż przyczyna uzasadniająca zawieszenie wypłaty emerytury ubezpieczonej ustała z dniem 27 września 2018 r., to jest z chwilą rozwiązania na podstawie art. 30 § 1 k.p. stosunku pracy z Instytutem (...) w G., czego potwierdzenie stanowiło wydane przez ten zakład pracy świadectwo pracy z dnia 27 września 2018 r., w tej samej dacie wysłane przez pracodawcę na adres organu rentowego, celem uruchomienia świadczenia emerytalnego. Sąd Apelacyjny zajął stanowisko, iż przesłanie przez byłego pracodawcę w dniu 27 września 2018 r. świadectwa pracy ubezpieczonej wraz z pismem z tej samej daty podającym jako cel jego nadesłania „uruchomienie świadczenia emerytalnego”, w istocie odpowiadało wnioskowi o podjęcie wypłaty emerytury, zwłaszcza, iż po myśli art. 125 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, na pracodawcy ciąży obowiązek związany z przygotowaniem wniosku o emeryturę i przekazaniem go w stosownym terminie organowi rentowemu.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenie prawa materialnego: art. 116 ust. 1 oraz art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., gdyż wskutek wydanego orzeczenia w sprawie występuje rozbieżność w orzecznictwie sądów, a nadto skarga kasacyjna jest w sposób oczywisty uzasadniona. Skarżący wskazał, że orzecznictwo przytoczone w pkt. II skargi jednoznacznie wskazuje na konieczność złożenia wniosku przez osobę zainteresowaną, aby możliwe było wydanie stosownego rozstrzygnięcia w sprawie przysługujących jej świadczeń. Na gruncie przytoczonych w zarzutach kasacyjnych przepisów jawi się szczególna doniosłość wniosku pochodzącego od ubezpieczonej bądź umocowanej przez ubezpieczoną osoby jak warunku niezbędnego do przyznania świadczeń. Trudno uznać za podmiot reprezentujący interesy odwołującej były zakład pracy. W związku z tym zaskarżone orzeczenie stoi na przekór przytoczonym judykatom i generuje rozbieżność w orzecznictwie. Ponadto również literalne brzmienie przepisu wskazuje, że prócz spełnienia niezbędnych warunków przyznania świadczeń konieczne jest złożenie wniosku przez osobę uprawnioną do tychże świadczeń lub jej pełnomocnika.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlega odrzuceniu. Stosownie do art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna przysługuje także w sprawach o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem.

W rozpoznawanej sprawie przedmiotem sporu, a więc i skargi kasacyjnej, była wypłata emerytury wnioskodawcy za jeden miesiąc, a nie przyznanie prawa do emerytury. Organ rentowy nie kwestionuje, że we wrześniu 2018 r. wnioskodawczyni spełniała wszystkie ustawowe warunki, od których zależy prawo do emerytury, a odmówił wypłaty za ten miesiąc jedynie dlatego, że wniosek o podjęcie wypłaty emerytury został złożony w dniu 11 października 2018 r. Na podstawie art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia wówczas, gdy wstrzymanie emerytury lub renty jest konsekwencją ustania prawa do tego świadczenia, a więc ustalenia, że odpadł którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania tego prawa, a także w razie śmierci osoby uprawnionej, natomiast w tych sprawach z ubezpieczenia społecznego, w których przedmiotem zaskarżenia jest spór o to, za jaki okres wsteczny należy wypłacić przysługujące świadczenie, ma zastosowanie zdanie pierwsze art. 398² § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2001 r., II UKN 586/00, OSNP 2003 nr 13, poz. 323). W rozpoznawanej sprawie wartością przedmiotu zaskarżenia jest wartość jednomiesięcznej emerytury wnioskodawczyni, a więc kwota nie sięgająca dziesięciu tysięcy złotych, co oznacza, że wniesiona w sprawie kasacja jest niedopuszczalna.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.